

Ineke Baron Iedereen mag gezien worden

Ze staat landelijk bekend als de eerste vrouwelijke voorganger op een vrijgemaakte kansel. Ineke Baron (58) uit Bakkeveen ziet het anders. Haar missie is om voor te gaan in gevangenisdiensten en waar ze verder maar gevraagd wordt. Soms is dat in een andere kerkdienst, soms in een tafelgesprek voor zwervers. „Ik denk wel eens: God heeft haast dat het evangelie overal gebracht wordt en Hij beheert mijn agenda.”

Het is een winterdag in januari en in de omgeving van Bakkeveen heerst een serene rust. Op de oprit bij Ineke Baron rent een stabij rond. Schoonzoon Arjen staat buiten, voor het huis. „Loop maar door, mijn schoonmoeder is boven.” Daar klinkt al de roep. Ineke Baron en haar man Tjeerd wonen namelijk altijd boven. „Een paar jaar geleden zeiden we tegen onze schoonzoon en dochter Arjen en Tineke en hun drie kinderen dat ze wel tijdelijk bij ons konden wonen. Ze zeiden: „Echt?” „Ja, natuurlijk.” Twee dagen later stonden ze op de stoep om erover door te praten en vier maanden later hadden ze hun huis verkocht en trokken ze bij hen in.

Zij hebben de hele benedenverdieping, heit en mem twee kleine vertrekken boven. „Wonen bij je schoonmoeder. De meesten willen het niet, maar bij ons is het geen probleem. We hebben alles gescheiden behalve de badkamer en de wasruimte. We hebben twee wasmachines, één droger en één stofzuiger. Eén dag in de week pas ik tegenwoordig op en dan kook ik beneden voor twee gezinnen maar Tjeerd en ik eten altijd boven. En we hebben hier boven onze eigen kookgelegenheid. Er zitten veel voordelen aan het zo samen wonen. Als ik niet op tijd thuis ben wordt er beneden voor ons gekookt en dan wordt er, vaak door de kleinkinderen met stralende gezichten, een driegangenmenu boven gebracht.”

In 2004 kochten Ineke en haar man het huis. „We hadden het alleen van buiten bekeken. Binnen moest er heel wat aan gebeuren, maar mijn man is timmerman. Hij had gezien dat de muren goed stonden, en we waren helemaal verliefd op het huis, maar vooral ook op de woonplek, een verwil-

derd paradijs. Toen ik de volgende dag de makelaar belde voor een afspraak en van hem hoorde dat er meer kijkers zouden komen heb ik hem meegedeeld dat we het huis voor de niet te hoge vraagprijs wilden kopen. Daarna belde ik mijn man: „Het is huis is verkocht... aan ons!”

Nu is de plek aan de Mandewijk een thuis voor vele Barons. Ook zoon Hielke woont er nog, in een stacaravan vol muziekinstrumenten. *EO Visie* maakte er recent zelfs een reportage over. Haar zoon woont op de plek waar eerder al tweeënhalf jaar een Roemeen (ex-gedetineerde) en zijn vriendin onderdak kregen. Het past allemaal bij Ineke Baron. Gastvrijheid, niet honderd procent, maar het dubbele.

Elf kinderen

Ze werd geboren in het Drentse Ter Aard, een gehucht met ongeveer twintig huizen. Haar vader was boer. Het was een gezin met liefst elf kinderen. „Ik was het jongste meisje, nummer negen.” Haar oudste broer was dertien jaar ouder. Het was een traditioneel vrijgemaakt gezin waar hard werken, de Bijbel en het geloof centraal stonden. „We gingen naar de vrijgemaakte school in Assen en daar ook naar de kerk, zeven kilometer op de fiets. Er was altijd wel wat te beleven. Ik heb ook mooie herinneringen aan het boerenleven, het bieten malen en het hooien.”

Ze had in haar jeugd een droom: „Ik wilde zending, directrice van een kindertehuis voor straatkinderen of modeontwerpster worden.” Het werd geen van deze drie beroepen. Ze haalde haar middenstandsdiploma en kwam na haar trouwen te werken als administratief medewerker en later bij de Rabobank in Haulerwijk. Haar man had een eigen timmerbedrijf. Ze hadden het goed voor elkaar en Ineke was ook

Ik voelde me ook
niet echt gezien.
Ik was er wel,
maar ook weer niet

Je merkt dat het heel gewone jongens zijn, maar met onvoldoende bagage voor het leven

nog druk met veel vrijwilligerswerk.

Op een wonderlijke manier veranderde haar leven sinds 2005. „Ik was in Haulerwijk altijd zeer betrokken bij de kerk, ook in het pastoraat. Ik ging naar een weekend over macht, misbruik en manipulatie in de kerk, relaties en in de maatschappij. Het was breed opgezet voor bijvoorbeeld predikanten, artsen en psychologen, maar ook voor ouders en slachtoffers.” Er gebeurde daar iets met haar. „Ik ontdekte dat er bij mijzelf ook veel was dat ik moest loslaten. Dingen uit mijn jeugd waar ik mee in het reine moest komen.”

Als meisje in een groot gezin werd ze door een van haar broers, Jaap, gepest en gekleineerd. „Ik voelde me ook niet echt gezien. Ik was er wel, maar ook weer niet. Iets wat je vaker hoort in grote gezinnen als de aandacht over veel broertjes en zusjes verdeeld moet worden.”

Er was een indrukwekkend gebeuren op de slotdag van de conferentie. „Mannen en vrouwen gingen naar voren om hun pijn en verdriet soms letterlijk uit te schreeuwen. Wat ik nooit vergeet is dat de mannen wel dertig minuten op hun knieën lagen. Dat had ik niet eerder gezien.” Er werd gehuild, maar ook geheeld. „Ik wist vanaf dat moment: ik mag zijn wie ik ben, een geliefd kind van God. De volgende dag kwam ik thuis en het was juist in de periode dat hier die grote sneeuwval kwam. Het kon niet passender, de wereld was rein. Ik wilde iedereen wel vertellen wat ik had meegemaakt.”

Op een keer stond haar broer Jaap ineens op de stoep. „Hij kwam bij mij en vroeg om vergeving voor het pesten... Drie weken daarna kwam hij thuis uit zijn werk en bleek hij ernstig ziek. Ongeneeslijk, de dood tegemoet. In de drie maanden die we daarna samen hebben

gehad, heb ik me meer verbonden gevoeld met hem dan in de vijftig jaar ervoor. Heel kostbaar achteraf.”

Baron merkte dat ze anders naar mensen was gaan kijken. Ze wilde haar geloofsverhaal delen. „Als je ziet hoeveel mensen gekwetst door het leven gaan, door woorden, maar ook door daden.” Via haar oud-werkgever kwam ze in contact met het vrijwilligerswerk in kerkdiensten in gevangenis. „Daar was ik erg van onder de indruk en ik kreeg ook daar het verlangen om aan deze mannen te vertellen dat ze niet zomaar hier op de aarde rondlopen en dat ze belangrijk zijn. Ook kreeg ik vanuit Gevangenzorg Nederland de gelegenheid om in Lelystad gespreksgroepen te gaan leiden van gedetineerden. Over onderwerpen als identiteit, schuld, schaamte, vergeving. Het was geen evangelisatie, maar je mocht wel vanuit je eigen ervaring erover spreken.”

Eigen kantoor

Dat opende ook de deur naar jeugd-gevangenis Het Poortje. Ze kreeg van de directeur en leidinggevende toestemming om wekelijks in Het Poortje te zijn, als vrijwilliger. „Ik kreeg er zelfs een eigen kantoor! Achteraf gezien een wonder. Ik was met een theologiestudie in Kampen begonnen en kon daar studeren en tegelijkertijd was ik er, op basis van onkostenvergoeding, geestelijk verzorger.” De gedetineerden in Het Poortje waren jong. „De jongste die ik heb meegemaakt was dertien, de oudste 25 jaar. Het zijn jongens bij wie veel gebrokenheid is, maar die er niet voor niets zitten, soms voor moord en doodslag.”

Ze keek echter anders. „Ik ging naar ze toe, dan ga je bij ze zitten en dan merk je dat het heel gewone jongens zijn, maar met onvoldoende bagage voor het leven en mede daardoor vaak ook onder invloed

Curriculum vitae

Naam

Ineke Baron

Geboren

Ter Aard, 14 juli 1957

Opleiding

2008-2013
psychosociaal en pastoraal therapeut, bij Academie Recresco, Seth Academie en PPT Zwolle

2012-2014
theologie en geesteswetenschappen, Theologische Universiteit Kampen

2014-heden
voorgangersopleiding Baptisten Seminarium Amsterdam

Werk

2005-heden
vrijwilliger Stichting Exodus (kerkdiensten)

2007-heden
vrijwilliger Stichting Gevangenzorg (gespreksgroepen)

2012-heden
eigen praktijk voor psychosociale en pastorale therapie in Bakkeveen

2012-2014
geestelijke verzorger Juvaïd Justitiële Jeugdinstelling Veenhuizen

2014-heden
stagevoorganger gevangeniskerkdiensten PI Esserheem Veenhuizen

2015-heden
gevangenispastor bij Stichting Neemias, hart voor gevangenen

van verkeerde vrienden.”

Afgelopen november organiseerde ze voor het eerst zelf een herstelweekend voor ex-gedetineerden. „Ik merkte: het zou zo goed zijn om eens een heel weekend met elkaar op te trekken. Dan heb je meer tijd. Doel was om een veilige omgeving te bieden aan de deelnemers. Een omgeving waarin ze niet op hun hoede hoefden te zijn. Niet bang voor afwijzing om hun taalgebruik of wat dan maar ook. Ze mochten hun masker laten vallen en hun eigen identiteit ontdekken.”

Er deden mensen vanuit verschillende disciplines mee, zoals een straatpastor, psychotherapeut, een conciërge en jeugdwerker, en uiteindelijk maar één ex-gedetineerde. „Natuurlijk is dat heel weinig, maar het was een heel goede start voor ons als team. Het mooiste wat hij na afloop zei was: ‘Henri keek naar mij alsof ik iemand was die nooit iets fout gedaan heeft.’ Ik moest denken aan wat wij vanuit de Bijbel leren: in Christus ziet God ons alsof we nooit enige zonde gedaan hebben.”

Preken

Haar tijd in Het Poortje is sinds vorig najaar voorbij, maar daarvoor in de plaats kwam een stageplek in gevangenis Esserheem. Daar doet ze nu het praktijkgedeelte van haar tweejarige opleiding aan het Baptistenseminarie in Amsterdam. Eerder studeerde ze twee jaar theologie (godsdienswetenschap) aan de vrijgemaakte Theologische Universiteit te Kampen. Inmiddels preekt ze met regelmaat in de gevangenis. „Negen jaar geleden dacht ik: wat zou ik daar graag vooraan willen staan. Niet om mezelf te profileren maar om het evangelie uit te dragen; ik had niet gedacht dat het ook echt zou gebeuren. Maar nu gebeurt het en dat vind ik een wonder.”

Vervolg van pagina 11

Ik denk soms: God heeft haast met mij

Voor haar opleiding moest er een preek worden opgenomen die men in Amsterdam kon beluisteren en beoordelen. In de gevangenis was zo'n opname niet toegestaan. Dus stapte ze naar de kerkenraad van haar eigen gemeente, de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) in Haulerwijk. „Het is de kerk waar ik mijn halve leven al kom. Ik geef er catechisatie, zit in het team van Alpha-cursussen, leid er gespreks-groepen, het is mijn thuis. Het was voor mij niet meer dan logisch dat ik hier zou gaan preken.”

Maar een vrouw op de kansel, in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, dat kan niet. Het ambt en de evangelieverkondiging in een officiële gkv-kerkdienst is voorbehouden aan mannen. „Het was duidelijk dat mijn verzoek wel voor wat opschudding kon zorgen in de gemeente. Maar de kerkenraad – allemaal mannen – hielden hun rug recht, ook toen ik zelf er tóch van af wilde zien. 'Nee, Ineke, wij staan allemaal achter jou en achter jouw roeping', zeiden ze. Dat vond ik getuigen van leider-

schap. De kerkenraad in Haulerwijk staat open voor vernieuwing en verandering. Ze bieden mensen kansen. Het is niet voor niets dat preeklezen bij ons ook door een jongere van 22 jaar kan worden gedaan. Leiderschap is niet dat je zegt: dit vind ik en je moet het doen zoals ik het zeg. Nee, het is dat je de gaven en talenten van mensen tot hun recht laat komen.”

Toen het nieuws van haar verzoek in de media kwam, kwamen er vervolgens veel meer preekverzoeken. In verschillende PKN-gemeentes, Voortgezette Gereformeerde Kerken, evangelische gemeenten, enzovoorts. Binnenkort mag ze ook weer een stagepreek houden in de eigen gemeente in Haulerwijk. Als mensen denken dat ze herrie wil schoppen in haar eigen kerkverband door het predikantschap voor vrouwen af te dwingen, hebben ze het mis. „Ik hoef geen predikant in de GKV te worden. Mijn verlangen is in kerkdiensten in de gevangenis voor te mogen gaan en verder voel ik me voorganger voor alle kerken. Het belangrijkste

dat we in deze tijd nodig hebben is eenheid in het geloof, verbondenheid in Christus.”

Baron merkt dat er behoefte is aan een evangelie dat helder is en aansluit bij wat mensen in hun leven meemaken. Dat is dan ook wat ze doet met haar naar eigen zeggen „nuchtere kijk op het leven”, en hoe God daarin op bijzondere wijze werkt. „In de Bijbel staat dat je mag wandelen in de goede werken die God al voor je bestemd heeft. 'Hij heeft ons gemaakt tot wat wij nu zijn: in Christus Jezus geschapen om de weg te gaan van de goede daden die God mogelijk heeft gemaakt', staat in Efeze 2:10. Dat is voor mij een heel belangrijke tekst geworden. We vergeten als gelovigen dat we al gedragen worden. We moeten alleen meer leren om Gods stem te verstaan.”

Droom

Ze stelt zich tegenwoordig ook meer open om te luisteren. Ze had twee jaar geleden een droom die ze totaal niet kon thuisbrengen. „Er

Het is niet zo dat ze het predikantschap voor vrouwen in haar kerkverband wil afdwingen

was het beeld dat ik vrouwen in gevangnissen zou wassen en ze vervolgens zachte witte kleding zou aantrekken. Iets heel kwetsbaars. Ik snapte het ook niet, want ik kom nooit in vrouwengevangnissen. Intussen is er iets gebeurd. Ik ben uitgenodigd om mee te gaan met een voorgangersreis naar Uganda. We gaan daar verschillende projecten en kerken bezoeken. Nu hebben ze ontdekt dat in een van de plaatsen waar we naar toe gaan een gevangenis is waar vrouwen onder vreselijke, smerige omstandigheden hun tijd doorbrengen. Hun grootste wens is dat ze uitwasbaar wit maandverband zouden krijgen... Het is nog allerm minst zeker dat ik deze gevangenis überhaupt in kom, maar we gaan wel proberen de contacten te leggen”

Ineke Baron gelooft niet dat dit het laatste teken van Boven zal zijn. „Ik heb mijn roeping laat gevonden, maar hoe snel het zal gaan? Ik denk soms: God heeft haast met mij, ik geef het over aan Hem.”

Norgerhaven in Veenhuizen. Baron weet uit ervaring dat veel gedetineerden onvoldoende bagage hebben voor het leven en vaak onder invloed staan van verkeerde vrienden.